

Abonamente:

pe un an . 780 Lei
pe 6 luni . 390 Lei
pe 3 luni . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA

Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Arad-2”

INSERȚI:

cu primărie după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

3 Lei ex.

Politica vămii dela Predeal

— O primejdie pentru economia Ardealului. —

Arad, 28 Aprilie.

Conducătorii politici români din Ardeal n-au avut nici un program pentru emanciparea economică a Românilor din vechia Ungarie. Au creat câteva mici bănci românești, cu conducere provincială, cari au fost apoi lăsate pradă întâmplărilor. Atâta a fost tot ce s'a făcut. Nu s'a inițiat nici măcar o organizare de cooperative, cum au făcut de exemplu Polonii din Prusia, nici nu au fost creșcuți pentru directoratul băncilor persoane chemate, din cultură teoretică și practică suficientă, dela cari să fi putut aștepta elaborarea unui program de muncă conștientă, demn de importanța numerică a poporului nostru în vechia Ungarie. Certificatul celei mai înalte clase sociale și intelectuale după concepțiile vechi ardelenesti, — forma diploma de avocat, care nu mai obliga pe posesorul ei la o îmbogățire a cunoștințelor sale, pe nici o cale. Avocatul se pricepea la toate problemele: bisericești, școlare, culturale, economice, financiare, politice. Această universalitate închisă în toate căile și azi curajul multor tineri ai rămășițelor politicii românești de odinioară, să se creadă capabili de a aspira și primi orice portofoliu ministerial.

Miciile bănci astfel înființate dădeau o viață izolată, care se mișca la cadrele concepțiilor oamenilor, ce se conduceau. Activitatea lor poate fi rezumată în cuvântul „cămătărie”. Nu s'a câștigat pe seama lor nici un credit ieftin. Astfel lucrând cu moștele lor capitaluri proprii, și cu creditul obținut direct ori indirect dela Budapesta, — nu puteau oferi clientelei lor române avantajii, cari să facă tărâmbul nostru să creadă în durabilitatea și înfruntarea creditelor lor. Orice criză financiară dela Budapesta se repercutea în mod drastic asupra bătălii țării române, care și așa plătea foarte scump creșterea primite dela băncile românești.

Cu lipsa acesteia de concepții și pregătiri ne-am pomenit într-o bună zi cetățeni ai României Mari. Au venit în plus peste capul nostru perturbările și deranjul concepțiilor economice, cauzate de urmările războiului. În această stare de confuzie desorientare, în loc de a apăta indicii și directive dela fruntașii politici ardeleni, am fost de-a dreptul zăpăciți de simbolica înființare a vămii dela Predeal. Pierdându-se legăturile cu Budapesta, și în schimb politica oficială a partidului național ne orea să mergem la București. În această situație de constituție am rămas tot timpul conjuncțiilor excepționale, ale vremurilor de tranziție. Ni s'au fost propus, în condiții pe cari nu le vom mai visa niciodată, — atâtea naționalizări de întreprinderi, fabrici, bănci, etc., și propuneri nu le-am putut nici înțelege, nici primi și executa, pentru că nu eram nici pregătiți și nici bani nu aveam. Va putea replica cineva, că nimeni nu s'a știut oarecând sigur în vremurile acelea de tranziție. Eu răspund că ideile din care a izvorât atitudinea partidului național de a se instrăina de București, — durează în formă mai atenuată și azi și în consecință avem motive de a face responsabilități pe reprezentanții acestei atitudini aburde și pentru greșelile trecutului.

Chiar și la zilele noastre veți fi auzit din partea reprezentanților partidului național, amenințările lipsite de seas că „dă v'om veni la putere vom lichida Banca Națională și vom distruge Banca Românească”, fiindcă sunt instituții liberale. Dacă ar fi să-i credem pe cuvânt, pe ceie lasează aceste declarații, apoi fiecare cetățean bun patriot, are datorința, să contribuie cu tot ce poate, ca asemenea elemente distructive, să nu ajungă în situație de a-și putea traduce în faptă ideile. Avem cu toții datorința de a-i ajuta pe acești cetățeni răzăciți să-și refacă mentalitatea eronată. Nu putem presupune că purtătorii acestor convingeri sunt — din punctul lor de vedere — răi români, ci mai repede credem că suferă de o metehană sufletească, care numai după un lung tratament, se va putea vindeca. Sunt optimiști, și cred că, dacă un om, cu darul de a convinge pe aproapele său, va putea evidenția celorlalte astfel de idei, că oricât de liberală ar fi „Banca Națională” și „Banca Românească”, totuși din punct de vedere românesc existența acestora este de mai mare interes național, decât cea a băncii Marmorosch, Blank & Cie. s. a. a fabricii Frații Renner & Cie. — sau alte întreprinderi cu rădăcini internaționale.

Dar până la intruparea acestor speranțe, să ne reîntoarcem la realitatea actuală. Grație principiilor politice ale Partidului Național, noi suferim pagube reale. Instituțiile de bani din București sunt foarte rezervate față de noi, ele ne privesc prin prizma vederilor distructive ale Partidului Național, care le asigură că reprezintă mentalitatea ardelenilor. Astfel ne explicăm noi de ce Banca Națională a acordat mai mult credit de reescont băncii Marmorosch, Blank & Cie. s. a. decât tuturor băncilor românești din Ardeal la un loc. Noi Ardeleni gemem azi sub povara unor dobânzi uzurare, dictate de înanța internațională, — pentru că nu ne-am știut apropia la timp și așa cum se cuvine, de București. Asigur pe cetitorii acestor rânduri că le pot produce dovezi neruminate despre felul superior românesc cum înțelege Banca Națională, să ne rezolve păsurile, și că aceste fapte, mă îndreptătesc să cred, că în acest sens sunt judecate de către numita instituție cererile juste de credit ale Ardealului. Invit pe cei interesați să se apropie cu toată încrederea, sinceritatea și cinstea, de cel mai de capetenie institut român de credit, care nu a refuzat nici o cerere motivată și justă, de sprijin și credit, ce i s'a adresat.

Să ne orientăm cei puțin de aci înainte către București în chestia economică și financiară. În care să nu amestecăm venin politic. Mergem doar la frați, și deaceia suntem datori să avem mai multă încredere într-o astfel de orientare, decât în aceea către Budapesta. Aș dori din toată inima ca aceste cuvinte să pătrundă sufletul tuturor conducătorilor băncilor din Ardeal, căci cu cât mai curând și cu cât mai intensivă va fi legătura cu București, cu atât mai repede și de atât mai multe avantaje vor beneficia băncile românești din Ardeal. Sindicatul băncilor maghiare recunoaște doar în raportul său pe anul trecut necesitatea acestei

orientări și prin urmare cu atât mai mult au trebuință de această orientare băncile românești.

Cine va urma acestei indicațiuni, — sunt sigur că va ajunge la convingerea că nu Banca Națională trebuie lichidată, ci zăpăceala din capetele oamenilor, cari spun asemenea lucruri neserote. Banca Națională este una dintre cele mai solide bănci de emisiune din întreaga Europa. Să ne pară bine că o avem și să fim vecinici recunoscători celor care au întemeiat-o și condus-o până în ziua de azi.

Dr. Zarandeanu.

NOTE

Mussolini dramaturg

— De vorbă cu actrița Maria Bazzi —

Arad, 28 Aprilie

Un redactor al ziarului italian „La Nazione” din Florența, a intervievat-o, zilele trecute, pe faimoasa actriță italo-americană Maria Bazzi, pentru a-i cere confirmarea știrii apărută în unele ziare italiene, conform căreia Benito Mussolini s'ar fi dat actriței o dramă a sa pentru a o reprezenta în America.

Actrița a povestit, precum urmează, convorbirea sa cu premierul Italiei: „Președintele m'a reținut vreo patruzeci de minute. Excelența Sa, s'a interesat mai întâi de toate, de viața mea, de preferințele mele, de interesele mele dela constituția un schimb de comedii între Italia și Statele Unite ale Americii. M'a felicitat pentru succesele obținute de mine la Roma. M'a întrebat ce voi recita în seara cerea. Era Sâmbăta trecută. I-am răspuns: „E' ar rivata la signora”, o stralucita comedie americană. Președintele m'a întrerupt: „Și eu am o dramă, despre care m'a adus aminte titlul acesta pronunțat de D-Voastră”. Fără a fi avut timp să-mi exprim mirarea, el continua: „O dramă, pe care a-și putea-o foarte bine reprezenta în America. Ascultați să v'o spun în patru cuvinte. Dacă V'a interesată, veți reprezenta-o D-Voastră. Și V'a voi fi mulțumitor.”

Și el începu sa povestească țesătura dramei, cu belsug de amănunte, cu precizie și claritate. Se trata de o dramă în trei acte, pe care Mussolini, a scris-o deja în mare parte. Primul act a fost terminat cu unsperezece ani înainte; al doilea și de-acumenea aproape terminat; lipsește doar actul ultim. Președintele Consiliului mi-a promis că va scrie imediat ce se va restabili complet și grijele Statului mi vor îngădui. La tot cazul drama aceasta va trebui să fie terminată în cursul verii pentru a fi reprezentată în primele zile ale lunii Iunie.

— Și titlul? — Titlul va fi „Signori, s'incamincia” (Domnule, se începe). Inșă, fără aluzii politice, să ne înțelegem. Drama tratează cu totul altceva. Suntem în lumea iganilor. Autorul ne înfățișează viața unei mici orchestre ambulante și a unei trupe de lutari țigănoizi. Și iată originalitatea invențiunii: fiecare instrument descoperă, prin

caracteristicile sale, sufletul personajului, așa că în tonul instrumentului se aude aproape resfrânta starea sufletească a persoanei. În chipul cel mai evident, mai poetic, mai sonor. Scena se desfășoară în acul I, într'un sat neprecizat, însă italian. Fac parte din trupă, un bărbat de 45 de ani și o fată de 18 ani.

Această fată iubeste pe bărbatul în floarea vieții, îl iubeste cu o iubire filială și profundă. I-au spus cu toții că e tatăl ei, ea n'are nici un motiv să se îndoiască, mai cu seamă că e împărțită din partea lui de-o iubire într'adevăr parintească. Dar iată, într-o zi aia crudul adevar. Fata se îndrăgostește de un tânăr din trupă,

care vrea s'o ia de soție. Ea îi descoperă tatălui, taina dragostei sale pentru a-i cere sfatul și binecuvântarea pentru căsătoria ce speră că va face-o fericită. Omul matur, care s'a arătat întotdeauna ca un tată iubitor, n'a mai putut suporta minciuna în care a trăit până în acea zi și îi spune fetei că nu va putea permite niciodată acea căsătorie, pentru că nu e tatăl ei, ci un bărbat care o iubeste mai mult decât oricare altul, o iubeste pentru sine, o dorește, o vrea pentru sine.

Drama înrume neprevăzută, bogată de savoare romantică, care se accentuează mereu până la desnodământ.

Agenții provocatori în acțiune

— Cazul curios dela Ineu. —

Arad, 28 Aprilie

Acum câteva zile un grup de studenți români, membrii ai cercului studenților ardeleni din București, aflați în vacanță pe la familiile lor, au organizat în comuna Ineu, o serată culturală. Silințele românești ale studenților ardeleni pentru luminarea satelor noastre nu pot avea decât aprobarea completă a tuturor oamenilor cari își iubesc țara, și o încurajare cât mai largă din partea organelor în cădere să le facă înțelesuri pentru îndeplinirea sarcinii ce și-au luat-o.

Dar aceste sfaturi de sfârșire a întinerului și de ridicare culturală a satelor românești, până mai ieri robite și exploitate de o stăpânire neînduplecată, nu convinse desigur, acestora cari se foloseau de munca atâtor robi ce își purtau cu resemnare desistat, la așteptarea realizării speranțelor nebune de recuperare a teritoriilor „patriei maghiare mutilate” agenții dușmănoși, au, precum se vede, cuvântul de ordine că să împiedice ca orice chip străduințele acestora cari se luptă pentru luminarea țării noastre, știind bine că pe un popor cu un nivel cultural mai ridicat, orice s'ar întâmpla, niciodată n'are să-l mai poată arunca în sclavie. Așa se și explică cele ce s'au petrecut la Ineu.

În timpul seratei localei postului de jandarmi din comună a fost atacat cu focuri de armă, iar geamurile toate sparte.

Lăsând la o parte faptul regretabil că jandarmii n'au putut fi prinși imediat, relevăm eroarea șefului de post care, prin nu știu ce proces de logică, convins că autorii atentatului sunt studenți, a tăbărit ca piutonul său în sala de serbare pe care a întrerupt-o înainte de ora acordată de autorități, și a invectivat pe studenți învinuindu-i de atentat în ciuda protestărilor ridicate în favoarea lor de către bărbății notabili din comună cari asistau la spectacol.

Circumstanțele în cari s'a petrecut atentatul duc mai degrabă la convingerea că autorii lui sunt agenți provocatori, cari urmăreau compromiterea studenților. În adevar, ce rost ar fi avut înfățișarea unui asemenea atentat de către niste români, tineri luminați, trezivi de vârsta nebanilor copilărești, și, pe deasupra, cunoscuți ca elemente de ordine?

O anchetă asupra acestui caz este ab-

solut necesară din două puncte de vedere: întâi pentru reabilitarea unor studenți învinuiți de o faptă urâtă și, pe urma, punctul cel mai important — pentru edificarea autorităților asupra existenței unor asemenea agenți, puși în serviciul unei cauze dășmane, cari cuturează satele cu scopul vădit de a provoca confuziuni și dezordine.

Această edificare a autorităților este absolut necesară, întrucât dacă se dovedește că atentatul e opera unor agenți streini, cele mai severe măsuri trebuiesc luate pentru ca satele noastre cel puțin să nu fie turburate de către acțiunea nefastă a elementelor cari urmăresc provocarea dezordinii.

M. S. Regele și coloniștii de peste Prut

Cu prilejul așezării peste Prut a celor dinții coloniști, s'a expediat dela partea acestora o telegramă omagială M. S. Regelui Ferdinand. M. S. Regele a binevoit să răspundă prin următoarea telegramă:

D-lui I. Nistor, ministru de stat
Cernăuți

Vă mulțumesc călduros D-voastră și plăcșilor Bucovinei pentru bunele urări.

FERDINAND

Rezultatul complet al alegerilor dela Ciuc

Candidatul partidului național-liberal d-nul Iuliu Flores a înrunit 5285 voturi și a fost proclamat ales; candidatul maghiar Gyárfassay a înrunit 3041 voturi.

Oaspeți dela Liga Națiunilor

A sosit în Capitală d. Avenol al doilea secretar general al Ligei Națiunilor, una din personalitățile de seamă ale Ligei.

D-a este însoțit de d. Hoden dela secțiunea informațiilor pre um și de d. Montenach dela secțiunea politică.

HAÎNA FACE PE OM

de Edmond Sée

Robert Grandier, substitutul de procuror al Republicii R... pe Marea, lucra în cabinetul său, când se auză două băieți discuta în ușa și apăru bătrânul șef al închisorii moș Grumalt.

— Ei, Grumalt, întreabă Grandier, ce este? Repede, cămi sunt cam grăbit.

— Da, Domnule substitut, pricep, și n'as fi îndrăznit să supăr pe dl substitut, dacă nu era chestia de un caz urgent. E vorba de unul din arestații mei...

— Un...

— Da, o cunoștiștea vechi a dlui substitut, și a răstăruit... un client cunoscut intrăm cuvant... numitului Greliche.

Magistratul sari ars.

— Ce, Greliche! Ce mai vrea dela noi, asta? Mai întâi, și-a ispitit pedeapsa, de ieri, trebuia să fie liber acum.

— Da, tocmai, îngână gardianul șef. Nu mai că... nu vrea să plece.

— Ce palavre imi tot spui?

— Adevarul curat, dl substitut, Greliche n'a vrut să semneze hârtia de eliberare.

— Și pentru ce asta?

— Nu vrea să spună decât dlui substitut

în persoană... cere a fost întotdeauna așa de bun cu dânsul... pe care-l cunoaște din copilărie, după câte spune.

— Bine, tăie scut Grandier. Știu eu. Aceiași cântec... Sunt plătit să-l cunosc, și mă duc eu să vorbesc, cu Greliche al d-tale... Du-te înainte, că viu și eu!

Un sfert de oră după aceasta, îndreptându-se cu pași grăbiți spre închisoare, dl substitut Grandier se gândea la toate neajunsurile suferite din pricina acestui Greliche, paza lui rea de luni întregi... Exact de atunci, decând dl substitut a avut inspirația nerădărită să și c'ară numirea aici, la parchet din orașul său natal. Nici vorba, Grandier fusese foarte mulțumit că era aproape de rudele și de prietenii săi, dar regisise totodată și alte persoane, printre care faimosul Greliche, fratele său de lapte, cel mai nepocit braconier și saapan din tot tinutul. Da, mama lui Greliche, hrănise odinioară la sânul ei și cu laptele ei pe dl substitut, și aceasta naște — nu este așa? — o anumă legătură între doi oameni... Putem spune că Greliche exploatase — și încă săravă — legătura aceasta, dela venirea fratelui de lapte, de câte ori avusesse de

furcă cu justiția (ceea ce i se întâmplă foarte des). Datorită bunăvoinței lui Grandier și cu toate ticloșile și călcările lui de lege (capcâni și curse, furturi de găini și iepuri de casă de prin ferme, etc.) Greliche al nostru scăpase cu ușoare condamnări și acum, tocmai una din acelea sfârșea de ispiț... Numai că, puțin câte puțin, Grandier își pierduse răbdarea față de fratele său de lapte și acesta din urmă nu căuta deloc să-l cruțe!... Ajunsesse până acolo că se făcea în gura mare de „rudenia” sa cu magistratul, și se începău să-l tutuiască în public când întâmplarea, sau vre-o nouă boază de-a lui Greliche, îl puneu față în față cu vre-un străin.

— Va să zică? Întreabă enervat Grandier intrând câteva clipe mai târziu, în celula arestatului. Mi s'a spus că vrei să mi vorbești?

— Oh! făcu celalalt, cu dojană în glas, iată că te-ai și suparat.

Dar își luă vorba:

— Da, da, știu că nu ți place să ți spun tu... Dar fiindcă gardianul a plecat și suntem singuri...

— Bine, bine, despre ce e vorba? Pe cât se pare nu vrei să semoezi în condica de eliberare, eșiera din pușcărie.

Greliche luă o mutră gravă:

— Da, nu vreau!

— Și ar poate ști pentru ce anume?



Vizitați!

Croităria și postavăria tinutului elegant

N. ARITON, Str. Bucur Nr. 14.

Confectionează cu multă eleganță costume civile, militare, precum și taloriuri pentru dame, croială ireproșabilă posedând în permanență stoffe engleze și franceze cu prețuri ce desfid orice concurență. (859)

Incercați spre a vă convinge!

Nr. G. 10365 1925.

Publicațiune de licitație.

Pe baza deciziei judecătorești de ocrotire a proprietății, No. de mai sus, asinați pt. surburi și alte obiecte prețuite în suma de Lei 270.000 cuprinsă în favorul lui Albert Haasz, conținut în actul de vânzare, suma de Lei 47.000 capital, interese de 6% dela 1 Sept. 1924, și speșele stabilite până în prezent se vor vinde la licitație publică în Arad, Strada Theodor Giontea No. 19 în ziua de 2 Mai 1925 la orele 1 d. m. — conf. art. de lege LX §ul 107 și 108 din anul 1881 al legii execuției.

Acasta licitație se va ține și în favorul firmei Fankelstein și Dr. Bauer Felix. Arad, la 10 Aprilie 1925. (1093)

Exec. judec. GH. CIUPELIGA.

Inserții se primesc

la Administrația ziarului.

Comisia Economică a orașului Arad

No. 13064/1925. (1094)

Publicațiune de licitație publică.

Comisia Economică a orașului cu drept de municipiu Arad, scoate la licitație publică în ziua de 6 Iunie 1925 la orele 10 a. m. în localul D-lui consilier economic (Primăria etaj I, ușa 104) vinderea pe veci a terenului comunal de 3245 stângeni pătrați din Piața Cetatea-veche pentru scopul înființării unei fabrici.

Prețul exlamării este Lei 250.000 (două sute cincizeci mii Lei).

Vadiul de 10% după prețul exlamării, este a se depune în numerar, sau libelul eliberat de vreuna din instituțiile financiare, sau hârtii de valoare garantate de Stat, în mâinile Comisiunii care ține licitația.

La licitație se poate concura (participa) numai cu oferte în scris.

Ofertele în scris închise în plic și sigilate, se vor prezenta la începerea licitației și numai atunci se vor lua în considerare, dacă ofertentul declară că cunoaște și acceptă condițiile de licitație. Adjudicarea se va face de către Consiliul Comunal, în ziua de 5 Iunie 1925 orele 12 a. m. în sala mică de sedință a Primăriei.

Condițiile de licitație și caetul de sarcine se pot vedea la D-l consilier economic, în orele de serviciu. Supraoferte nu se primesc.

Licitația se va ține în conformitate cu articolul 72—80, din legea asupra contabilității publice.

Arad din sedința Comisiiei Economice a orașului cu drept de municipiu ținută la 27 Aprilie 1925.

COMISIA ECONOMICA

Reclama

e sufletul

comerțului

Cum au decurs alegerile în Germania

BERLIN, 27 (Rador). — Alegerile au decurs în general în toată Germania în liniște. Până la orele nouă seara nu se semnalaseră incidente cu caracter mai grav. Numărul micilor incidente, dat fiind înverșunarea cu care a decurs propaganda electorală, poate fi considerat destul de redus.

Participarea la vot, mult mai mare decât în alegerile din Martie a atins în unele regiuni chiar 90% din numărul alegătorilor. Deasemenea se constată o sporire a participării femeilor la vot.

Votul femeilor

NAUEN, 27. — Parte din femeile alegătoare au ales pe Hindenburg. Votul a fost covârșitor, 85 la sută din alegători au votat pentru blocul celor cari nu votau, hipnotizat de numele istoric al lui Hindenburg, au venit la vot pentru prima

dată să spate a pune pe monarhist pe scaunul prezidențial.

Presa franceză și alegerea lui Hindenburg

LYON, 27. — Corespondenții din Berlin al ziarului „Journal“ spun că în fața spectacolului desfășurat de naționalisti este greu — dacă nu chiar imposibil — de a crede în sentimentele pacifice ale Germaniei. Trinutul lui Hindenburg va marca reinstalarea fostului cartier general din W.1. belastat.

„Echo de Paris“ socotește că ar fi zadarnic să distingem două Germanii și că nu va fi vorba de tratatul de garanție mutuală.

„Ere nouvelle“ spune că declarațiile pacifice ale lui Hindenburg, nu ne dau nici o iluzie. Este șeful naționalistilor și dușmanul democrației, care va conduce destinele Reichului.

Optimismul englez asupra pactului de siguranță

LEAFIELD, 27. — În discursul rostit ieri la Worcester, primul ministru Baldwin se referă plin de speranțe la situația din Europa. Din spune:

„Socotească acum apar într'adevăr semne luminoase în situația care de câțiva ani a fost extrem de întunecată și turburată. Suntem conștienți că direcțiile care le urmărim și mulțumim cămora nădăjduim că în faptum o umire a națiunilor din Europa apuseană — printr'un fel de pact sau agreement, care atât cât încusina omenească poate prevedea va zădărnici războiul între ele — este directiva dreaptă și mai bună decât cea urmată în trecut care a condus Europa la dezastre și care nu va putea fi urmată pe viitor decât ducând la noi dezastre. S'a dovedit în toată vremea că grupurile puterilor aliate — de țarie mai mult sau mai puțin egală — tind aproape inevitabil la supremație. Am căutat pe cât se poate să estirpăm acele idei vechi, să încercăm de a clădi pe alte temelii, ceva ce

ar putea asigura securitatea poporului nostru și a celor cari ne vor urma scăpându-i de arbitrajul sângeros al războiului, prin care am trecut de curând“.

Vorbind despre pacea industrială, primul ministru se referă la divergențele de idei dintre oamenii care cred că o schimbare subită ar fi posibilă și care ar putea îmbunătăți condițiile pentru fiecare și între acei care cred că această îmbunătățire poate surveni numai cu încetul prin muncă aprigă și metode evoluționare.

„Din ferire — spune dsa — aceștia din urmă formează marea majoritate în Marea Britanie și cuprind pe cei mai buni și circumspecți membri din toate clasele.

Orice turburări vom avea și oricât de grele lucrurile ar părea pentru moment, nu trebuie să pierdem încrederea în instinctul politicii și agerimea minții englezului, care a salvat această țară în istoria sa și o va salva și acum“.

Corespondență din județ

Panadul

Sedința cercului cultural „Mândruț“.

Invățătorii aparținători cercului cultural „Mândruț“ și-au ținut sedința în 13 Aprilie a. c. în comuna Panadul-nou. Invățătorii acestui cerc fără deosebire de confesiune în frunte cu dl revizor școlar Nicolae Cristea au participat la serviciul divin.

După terminarea serviciului divin adunându-se la școala primară de stat, invățătorul din Panadul nou A. Steger a predat clasei a V-a de naționalitate germană, în limba română prelegerea practică „Tara“, scoțând în relief iubirea ce trebuie s'o poarte toți românii, care este patria sfântă a tuturor naționalităților ce locuiesc în țara noastră, cu care s'a predat această prelegere arată o mare dragoste de țară.

După terminarea prelegerii, președintele cercului, dl Petru Colțeu, prin o vorbire foarte emoționantă, salutănd pe dl revizor școlar Cristea și exprimându-i mulțumirea pentru prezența d-sale, deschide sedința intimă, admitând discuție asupra prelegerii ascultate. După discuțiile făcute de dl revizor Cristea și invățătorul dir. Petru Lupăș, prelegera se declară de bine reușită, votându-se prelegătorului mulțumită. La ora 3 d. m., în prezența unui foarte numeros public în frunte cu primarul și secretarul comunal, dl președinte Colțeu, prin o

vorbire mișcătoare, făcând comparație între iubirea Măntuitorului pe care o prăznuiesc locuitorii comunei Panad și între iubirea poporului român și a naționalităților acestei țări de a-și cultiva limba lor maternă. În mijlocul aplauzelor declară sedința publică deschisă. Invățătorul L. Unterreiner explică unele puncte din legea învățământului primar în limba germană. Dl revizor Cristea, pe lângă explicarea legii învățământului primar, expune publicului și avantajele ce le au minoritățile față de dezvoltarea limbii lor în comparație cu cele avute înainte de războiul mondial. Este viu aplaudat din partea publicului. Adăugându-se declamările și cântările din partea elevilor, sedința a fost o adevărată serbare culturală.

După terminarea programelor se declară sedința publică închisă.

Pilde de imitat. — O datină foarte bună ce ar fi demnă de a o urma și domniile primari ai comunelor române, am văzut în aceasta comună germană: după terminarea serviciului divin toți participanții s'au adunat înaintea stăutei bisericii, unde primarul le-a comunicat ordinele venite în decursul săptămânii dela autoritățile superioare (se înțelege, acele cari privesc pe locuitori), apoi evenimentele importante ceite de prin ziare și vânzările ce le-au încheiat locuitorii comunei: cai, vite, porci, lemne, pământ etc.

Coresp.

— Oh! asta, cu plăcere (și-o... pardon... v'o spun.

Arată cu un gest uniform de puscăriș, o haină întregă găsită de lângă gâlbue:

— Asta-i plicina.

— Aceasta!

— Da, uniforma mea. Mă simt foarte bine într'asta, călduț... Tu s'o iei cu mine.

— Olușești!

— Dece?... Când am intrat aici n'aveam ce să zic așa nimic pe mine... niște nenorocite de sdrențe cu cari sgribuleam noaptea și eram în vară!... Și acum, pe vremea asta, cum suntem în Decembrie, n'au chef să mă ia dracu!, să desbrace vechitura asta bună cu să iau altele prin care se vede soarele când te uști în zăre. Să mi lăsați aștea pe mine și scamez tot ce pot, dacă vreți să mă acosteți la aer. Alții, nimic.

D-l substitut Grandier simți o dorință nestăpânită să se napustească asupra fratelui de lapte și să-l bată; o clipă, îi dăte în gând să cheme doi grenadierii să-l dea afară; dar, îndată după aceea, privindu-și „fratele de lapte“ care zămbea blând, se li vîși, se întoarse la sentimente mai omenești și, după o clipă de cugetare:

— Blue... Am să mă gândesc eu la asta! Îți voi face cunoscut hotărârea mea.

Și înl.

În aceeași seară chiar, gardianul șef aducea puscărișului Grelache un pachet voluminos, legat cu îngrijire.

— Time, zise el, iată ce ți-a trimis dl substitut... Iabrăcă-te repede și șterge-o, să nu te miși ară pe aici.

Grelache deschise pachetul fără să se grăbească. Înăuntru era un costum întreg de ciclist (veston, pantaloni scurți încheiați la geouchi) puțin ieșii la culoare, și care proveneau din vechi garderoabă a lui d-lui substitut.

— Minunat! exclamă hainamann, da, cu asta, cu costumul ăsta, am să fiu fercheș ca un priet.

Câteva minute mai târziu, îmbrăcat în costumul care, la drept vorbind, îi era cam larg și care fălșia pe el, Grelache al noștru plăcea mândru pragul închisorii, pierzându-se în mulțime.

D-l substitut Grandier răsuflă mai la voie și, de data asta, se crezu scapat pentru totdeauna. Iar, nu trecu bine săptămâna când, într-o bună dimineață, dîncătu-se la buro, zări pe vechiul Grelache, îndreptându-se spre el, între doi jandarmi. Grandier îl opri, cercetă plicina pentru care era arestat și află că de data aceasta, fratele său de lapte fusese prins asupra faptului în momentul când puseze mîna pe o bicicletă, la ușa unui magazin.

Magistratul înțelese. O oră mai târziu,

Evenimentele din Bulgaria

Atentatorii puseseră la cale și alte atentate

SOFIA, 27. — Instrucția asupra atentatului, îndreptat pe cale buni dela început grație mulțimilor complicităților autorilor principali, a stabilit că pe lângă crima îngrozitoare dela catedrala din Sofia, frontul unei agraro comunist pregătea și alte atentate în provincie ca și în Capitală, și în special împotriva Sobraniei și a palatului poștei și telegrafului. Planul a fost zădărnici în urma măsurilor severe luate de autoritățile militare.

Atentat neisbutit asupra siguranței din Ruscuk

Atentatorii au fost executați

RUSCIUK, 27. — Un comunicat oficial, publicat de zărele locale, anunța că în seara zilei de 24 Aprilie un numeros grup de comuști au încercat să arunce în aer localul siguranței din Ruscuk, și că cu această ocazie au fost omorâți avocații Al. Atanasoff și Naiden Kiroff, foști deputați. Filip Rucovski și Mihail Topaloff trimțagi ai partidului comunist Au fost grav răniți Gh. Toensell secretarul partidului comunist din Ruscuk, Vărbun Agneloff, Ivan Tintungeoff și alți doi comuști ale căror nume nu sunt indicate.

Comunicatul adăuga fără a da alte amănunte, că autoritățile sunt pe urmele conspiratorilor și că comuștii onorari au fost înmormântați.

Grecia protestează contra sporirii provizorii a armatei bulgare

ATENA 27. — Miniștrii aliați au comunicat dlui Michalacopoulos decizia conferinței ambasadiorilor, autorizând Bulgaria să-și sporească armata în mod provizoriu cu zece mii de oameni. Primul ministru d. Michalacopoulos a răspuns arătând că deși autorizația este provizorie, Grecia protestează împotriva acestei măsuri.

Jugoslavia și sporirea efectivelor marelui bulgare

BELOGRAD, 27. — Miniștrii Austriei, țării și Italiei au comunicat această guvernului B lgrad hotărârea conferinței ambasadiorilor autorizând sporirea temporară a armatei bulgare.

Guvernul s'a înțunat apoi și a hotărât data fiind necesitatea combaterii bolșevizmului și în interesul menținerii armatei între statele balcanice, să se limiteze a o executarea strictă a clauzei, decizie luată conferința ambasadiorilor, care prevede cedarea noului contingent la stărușul lui Mai.

Teroriștii bulgari primeau bani din Moscova și Viena

SOFIA, 27. — Cercetările autorităților continuă a desvălii misterul conspirației. Ultimele arestări au permis poliției să stabilească modul de finanțare a conspiratorilor, care primeau fonduri dela Moscova, Viena.

Comunistul Ivanoff, al cărui cadavru sere găsit acum două luni pe străzile capitalei, țara a se putea descoperi așa primise o sumă importantă din care trebuise o parte, iar restul îl reținuse pe trui sine.

Se crede că Ivanoff a fost asasinat de comuști, fiind bănuț de abuzuri în muncă lărea fondurilor.

Subdirectorul instituției de credit implicat în transmiterea fondurilor a fost arestat.

Desmințirea unor știri tendențioase

SOFIA, 27. — Știrile lansate din strătate și în special din sursă rusă anunțând arestări și execuții în masă sunt false tendențioase. Comisiunea specială care critică acuzațiile aduse celor arestați în atentatului a dispus eliberarea a 100 persoane.

Protecția muncii

— Economia proiectului de lege pentru ocrotirea muncitorilor salariați. —

Asupra acestui important proiect de lege, d. ministru al muncii și cooperăției a făcut următoarele declarații:

Imediat la deslinderea parlamentului se va depune la Senat proiectul de lege pentru înființarea și organizarea camerelor de muncă și a consiliului superior al muncii.

Aceste camere de muncă în forma și compunerea ce le-am dat, vor cuprinde reprezentanți ai tuturor salariaților din comerț, industrie și agricultură, muncitori salariați sau nu, intelectuali, profesioni libere, scriitori, artiști și în genere reprezentanți sub orice formă ai muncii, pe bază de alegere, pe categorii de ramuri de activitate, subdivizată fiecare ramură pe genuri profesionale.

În compunerea acestor camere de muncă intră, în al doilea rând, elemente de specialitate, și, pentru că sunt foarte multe chestiuni care privesc raporturile dintre patroni și salariați sau chestii care nu pot fi rezolvate fără ca rezultatele lor să se reflecte direct asupra patronilor, am introdus dispoziția ca pentru atari chestiuni, camerele de comerț, industrie și agricultură să delege pentru fiecare din ramurile și genurile sus arătate reprezentanți ai patronilor în număr egal cu al celor aleși.

Reprezentanții muncii vor discuta singuri toate chestiunile care privesc munca, în grup, dacă chestiunile sunt de interes general, pe ramuri de activitate sau genuri de profesioni, dacă ele privesc o ramură sau o profesione.

Tot reprezentanții muncii vor desemna

dintre ei pe membrii care intră în compunerea consiliilor comunale din comuna urbane, consiliilor județene și în cele Acetate, împreună cu patronii delegați camerile de comerț, industrie și agricultură vor delibera la un loc în chestiunile a ating raporturile dintre muncii sau a rezolvare se restrâng asupra patronilor.

Aceste camere de muncă au în atribuțiile lor nu numai toate chestiunile pe care le ridică munca și muncii din punct de vedere profesional, economic și cultural, nu numai că are să interzică conflictele pe care ele vor avea sarcina le aplanaze, și asupra cărora să poată chiar arbitraj conform legii, conflictelor muncii pe care îl voi aduce înaintea tribunalelor, dar voi veghea la aplicarea legii care privesc munca și pe muncitori, călărând în această privință cu organele muncii, de industrie și comerț, agricultură și cu consiliile comunale și județene.

Camerele de muncă vor fi județene numai acum la început o singura cam va putea să cuprindă două-trei județ într-un loc.

Consiliul superior al muncii este un gan instituit deasupra camerelor de muncă un prețios colaborator al muncii muncii, asigurând în același timp și unitatea de acțiune și de sistem la un mister în care variația de sisteme și naștea în conducere a demagogiei și moacrației și cu reacționarismul sunt de

ceru să-i aducă pe Greluche și, cu ușa închisă, se pregătea să-i țină un logos că va putea mări stranie, când, celălalt, i o tăie scurt d-la primele vorbe.

— Oh! nu făcu dăsuț. De data asta n'ai dreptate să te superi... Am scuzele mele.

— At...

— Prea bine. Nu s'numai eu de vină aici, esti și tu.

— Eu?

— Exact.

— Și, cu o sinceritate din ce în ce mai mare:

— Vezi tu, urmă el, tot ce s'a întâmplat, e din pricina costumului pe care mi l'ai trimis tu! Costumul acela! Înțelegi, când m'am văzut înțelesit așa... în bicicletă, m'am simțim așa de bine, înalt, firește, m'am trezit călărând ce-mi lipsea ca să mă alin și mai bine... o mică bicicletă, ce vrei! Când ve plimbă crevea așa pe stradă, are aerul unui țărăie brăt... te saturi de mers pe jos!

Din pricina aceasta ai găsit de cuviință să șterpești...

— Drace!... Păi tu în locul meu. Prea era mare ispită!

— Și, cum magistratul ridica mâinile la cer, sdrăbit de logica ciudată a acestei devinovații, Greluche adăogă zămbind cu blău deje:

— Și vrei să pui rămăpog că atunci când

avocatul meu o lăunuri chestia în p judecătorilor, acestia au să înțeleagă și să-mi aplice circumstanțe atenuante?

(trad. S.)

Răzvrătire

„Eu n'am sorbit parinte, din cupăvâș“

„Și as vrea câte odată, în flacăra beșii“

„Să îmi topesc gândirea, uitând de celălalt“

„Și sbuciumul din suflet, bețuiala pot“

„S'o risipeșe, parinte, în noaptea făr de“

„In răsset de sălbatic, să sting orice d“

„...Să uit de-al vieții „măine“, sapt“

„Să sdruncin legi eterne... credință“

„S'o pângăreșe parinte... să nu mă“

„Amorul destepărării... cu mintea înfrigă“

„Mai vajnic, noaptea setat, în suflet“

„Prim fața drumul vieții să fie ca o l“

„Ș'n sunet de orgie, să blăstem și să“

Const

tară să zgudue profund viața socială a statului.

Consiliul superior se compune din delegați ai camerei de muncă, din muncitorii salariați sau nu, dintr-un număr de patroni egal cu salariați, pe aceeași ramură și câte unul din reprezentanți ai celorlalte instituții de stat în atribuțiile cărora cad chestiuni care interesează muncă și pe muncitori din punct de vedere economic, industrial, cultural și sanitar împreună cu specialiști, în chestiunile economice-sociale, ale căror dă consiliului aspectul unui parlament al muncii.

Act, lucrarea nu se mai face pe subdiviziuni de interese ci pe specialități și activități, de exemplu: consiliul va delega din

sânul său un consiliu permanent al muncii, alături al migrației, altul pentru caminurile de ucești, altul pentru funcționarii birourilor internaționale și muncii, pentru igiena industrială, pentru confectiile colective de muncă și arhitectură, cultura muncitorească etc.

Legislația muncii cu caracter oficial, în forma și cu atribuțiile care se dă este prima legislație din Europa și sperăm dela dăna roadele cele mai binefăcătoare atât pentru protecția și dezvoltarea muncii cât și pentru înălțarea unei armonii între capital și muncă, de care se simte nevoie într-un moment când unii se străduiesc să crească o profundă prăpastie între ele.

„Munkaadok Lapja“

Arad, 28 Aprilie

Azi, după șase ani deli unirea Ardealului românesc cu țara mamă, mai apare încă în Aradul nostru un organ de presă minoritară condusă de același spirit de intoleranță față de așezămintele și de manifestările vieții publice românești — intoleranță care a caracterizat întotdeauna pe conștientul nostru evrei, unguri etc. „Munkaadok Lapja“ este totuși oficiala a patronilor muncitori grupăți în corporația industrială din Arad și este redactată de un domn Moskovics. Acest domn are un foc și trăznețe împotriva unei înghelării românești cu caracter economic-cultural, care este „Asociațiunea Industrișilor Români din Arad și jur.“ I se face Asociațiunii proces de intenții pentru aceasta — după părerea și concepția înăbușată a d-sale — ar avea cutanța să grupeze în jurul său elementele românești din industrie și comerț din Arad și jur. Spune d. Moskovics că elementele minoritare ar fi persecutate, chiar persecutate la anumite funcții pe seama autorităților de stat și comunale, că industrișii români ar fi favorizați. Această afirmațiune tendențioasă este ușor de spulberat, întrucât putem dovedi la date precise, că furniturile din chestiune, late în întreprindere unor industrișii români, s'au făcut pe baza unui concurs public în toată ordinea și cu prețurile la care au obligat concurenții români, au fost mult mai avantajoase decât ale străinilor.

Ori crede „Munkaadok Lapja“ cu toți

cei ce o inspiră cu singur industriașii evreii are dreptul să trăiască la această țară?

Noi românii nu avem pretenții de a beneficia de favoruri și privilegii nici chiar la noi acasă. Priu muncă și hărnicia noastră însă ne vom și impune și nimenea nare drept să ne stea în cale.

Indruga și alarmarea opiniei publice priu asemenea proceduri invalidabile nu va prinde, pentru că știu de nade bate vântul și cunoaștem tot dedesuptul acestei eșiri împotriva noastră.

Asociațiunea Industrișilor și Comercianților ca corporațiune morală și-a pus dela început scopul de a nu face politica, ea vrea să muncască numai pentru promovarea intereselor membrilor ei folosindu-se de toate mijloacele legale.

La aceasta credem că avem dreptul și datorința.

Rugăm deci, pe „Munkaadok Lapja“ să nu ne țină lecții de morală și să nu ne facă teorie politică de patriotism. Un sfat îi putem da: să schimbe forma în care apare, pentru că nu este admisibil că după șase ani de regim românesc, Corporațiunea Industrișilor, instituțiune recunoscută de stat, să patronizeze o foie oficială ce apare în limbă streină — și să schimbe indeosebi spiritul dușmănos față de industria și comerțul național românesc.

Un industriaș.

INFORMAȚIUNI

Politice

Azi dimineața are loc un consiliu de miniștri.

Tot azi, după amiază, Corpurile Legiului își reiau activitatea.

O telegramă a d-lui G. Duca, ministrul afacerilor străine

D. I. G. Duca, ministrul afacerilor străine, a trimis d-lui Aristide Briand, următoarea telegramă:

D-lui Aristide Briand

ministru al afacerilor străine

Paris

Vă rog să primiți felicitările mele și să vedeți în sentimentele pe cari au an încredințat, după cum știți, de a vă arăta din cele mai decisive ale istoriei noastre.

DUCA.

D. A. Briand a răspuns d-lui ministru următoarea telegramă:

Excelenței Sale d-lui I. G. Duca

ministru al afacerilor străine

București

Foarte măgălit de telegrama d-voastră, sunt cu deosebire fericit de a colabora cu d-voastră la dezvoltarea prieteniei care este între Franța și România.

A. BRIAND.

Vizita regelui Alexandru la Varșovia

Varșovia 27. — Ziarele afirmă că regele Alexandru al Iugoslaviei va vizita Varșovia în prima jumătate a lunii Mai.

Ziua de 1 Mai

S'a ținut la ministerul de interne o consiliere prezidată de d. G. Tătărescu, subsecretarul de stat al ministerului de interne. S'a luat parte d. mii: Romulus Voinescu, directorul general al siguranței, și generalul Gheorghe, comandantul jandarmeriei.

S'a luat o serie de măsuri în legătură cu ziua de 1 Mai.

La această zi s'a permis sindicatelor social-democrate ținerea de întruniri în locurile închise și petreceri campanești. An s'a oprit manifestările pe străzi și petrecerile de plăceri.

Pentru abonații la telefon

Locuții abonați telefonici, al căror număr s'a terminat, sau domiciliu (strada, numărul) s'a înscris greșit în lista abonaților, sunt invitați a cere în serie sau convenita corectare, adresându-se pe lângă secția telefonică a oficiului poștal de reședință Arad.

Plângeri

O delegație de factori poștali de naționalitate unguri s'a prezentat la redacția noastră expunându-le cazul acestor funcționari aliați la greu impas.

Anul trecut mai mulți dintre acești miniștrii, aliați de mulți ani în serviciul poștei, au fost licențiați din serviciu în baza dispozițiilor aplicate celor ce n'au putut trece examenul de limba română.

Reprimii de curand în serviciu, în baza unor noi dispozițiuni, ei trebuie să treacă pe ziua de 1 Iulie, adică în scurtul timp de trei luni, un nou examen de limba română.

Delegația ne-a asigurat că acești funcționari, devotați serviciului, au toată bunăvoința să învețe limba oficială a noii lor patrii, dar că timpul este prea scurt pentru simțele unor oameni bătrâni.

La consecință, acești funcționari ne roagă să intervenim la organele în drept spre a prelunge termenul pentru depunerea examenului de care depinde soarta lor.

Dela jandarmerie

În ziua de 24 Aprilie a. c. locuitorul Ursu Alexandru din comuna Ciomeghi jud. Bihor a fost omorât de un cal al lui Hortaș Gheorghe din comuna Vărsand pe când se afla în țarg la Chisineu.

— În ziua de 22 Aprilie a. c. locuitorul Stan Moise de 82 ani din com. Agriș s'a sinucis prin strangulare.

— În noaptea de 24—25 Aprilie a. c. indivizii necunoscuți au furat prin efracție din casa lui Băiu Mihai din com. Zimand-Cur mai multe haine în valoare de 3000 lei.

— În ziua de 25 Aprilie a. c. locuitorul Herman Carol din comuna Halmagiu, de 66 ani a căzut în stradă și a murit moarte subită.

— În noaptea de 25—26 Aprilie a. c. locuitorul Ștefan Teodor din com. Miuș, de 58 ani, s'a sinucis prin strangulare.

— În noaptea de 23—24 Aprilie a. c. a luat foc un perete de scândura a firmei Maierovitz din com. Milova. Focul s'a lărgizat. Paguba e de 200 lei.

— În ziua de 26 Aprilie a. c. indiv. Aup. Muț Ioan din com. Sântana s'a sinucis prin strangulare.

— În ziua de 21 Aprilie a. c. a luat foc casa femeii Floarea Părlu din com. Șimand arzând acoperișul, o cameră de lemn și 25 kg. făină de porumb; iar la femeia Boldici Maria a ars un cotlet de porci și 400 ecopi coctei de porumb. Paguba 3000 lei.

Logodnă

Domnișoara Georgina Terebențiu fiica preotului din Gâlș și Vichentie Cătand Halmagiu, — logodită.

Felicitările noastre.

Serbarea studenților în teologie

Din cauza concursului hipic ce va avea loc Duminecă, 3 Mai, în orașul nostru, studenții aradani s'au schimbat ora de începere a serbării ei, ce va avea loc tot în aceeași zi nu la 5 ore cum era anunțată ci la 8 ore seara. Aceasta, cu scopul și nădejdea de a putea să participe cât mai mult public.

Face totuși odată în legătură cu aceasta și un călduros apel de bunăvoință față de orice omlet ce ține să înțeleagă, să aprecieze și să simtă această manifestare de simpatie, ce vrea parca și înălțarea, lărgind inimă, consolidând aspirațiuni, sperând un dor de unitate spre un mai bun trat. spre o adevărată fericire.

O mare fabrică de avioane

S'a ținut la inspectoratul general al aeronauticii o importantă conferință în legătură cu o mare fabrică de avioane ce urmează a se înființa în România cu concursul capitalului francez.

La conferință au luat parte: principele Carol inspectorul general al aeronauticii și d. general Mărdărescu ministrul de război.

S'a discutat chestiunea modificării contractului cu societatea „Franco-română“.

S'a luat apoi în discuție chestiunea înființării fabricii de avioane după modelul unor întreprinderi de avioane din Occident.

Preschimbarea biletelor de 1 și 2 lei

Constatându-se că cererile de preschimbare a biletelor de 1 și 2 lei sunt încă destul de frecventate la casele publice din țară ministerul de finanțe a hotărât să prelungească termenul de preschimbare a acestora în monete metalice până la 13 Mai a. c.

Se menționează însă că până la această dată biletele de 1 și 2 lei se primesc numai spre preschimbare nu și în plăți, ele ne mai având putere liberatoare.

Preschimbarea în monete metalice se face la toate administrațiile financiare din țară.

Judecarea lui C. Z. Codreanu

Stirea că procesul lui Corneliu Zelea Codreanu, va avea loc în ziua de 28 Aprilie, nu corespunde adevărului.

Acest proces e sorocit să se judece în sesiunea ordinară a Curții cu jurați din Putna, ce se începe la 15 Mai a. c.

Dumitru Vasile Păun din comuna Petrisoara a înaintat avocatului Ioan Neagu din Focșani o cerere din partea a 178 săteni din acea comună — cari cer — înscrierea lor printre apărătorii lui Corneliu Z. Codreanu.

Deasemenea, studenții din Cercul „Ștefan Vodă“, din Fălcuș a format o delegație de studenți în frunte cu Vasile C. Micu pentru apărarea fostului lor coleg.

Primul president al Curții cu jurați mai primit o adresă din partea baroului de Dolj prin care i s'au prezentat 186 de înscrieri noi de apărători ai stud. Corneliu Zelea Codreanu.

Noii înscriși sunt avocați al baroului Craiovei.

Gvernul român și alegerea lui Hindenburg

Rezultatul alegerilor prezidențiale din Germania a fost primit de cererile noastre conducătoare cu toată gravitatea pe care o comportă triumful militarilor și eventuala îndrumare a Reichului pe drumul revanșei.

De o atitudine a guvernului român, nu poate fi vorba, întrucât România a avut, are și va avea față de Germania, atitudinea de strânsă colaborare și totală adăunare la punctul de vedere al marilor Aliați, tot atât de interesată la menținerea păcii în Europa.

Intre miniștrii de externe al Franței și ai Angliei

PARIS, 27. — (Radior). D. Briand s'a întâlnit în cursul dimineții cu ambasadorul Franței la Londra, discutând problemele anglo-franceze. Se pare că până acum nu s'a luat nici o hotărâre relativ la protocolul unei conferințe între miniștrii de externe ai ambelor țări, dar o asemenea conferință pare că va avea loc în curand.

LYON, 27. — D. Briand care va avea o

întreținere cu d. Chamberlain, a exprimat conviețuirea despre posibilitatea unui acord între Franța și Anglia, asupra tuturor chestiunilor, cari i-ar interesa. Adăuga că chestiunea d. tinerilor interzicte, trebuie abordată mai curând sau mai târziu, însă discuția nu va putea începe decât numai în urma unor propuneri precise.

Foamea înspăimântătoare în Rusia

Riga 27. — Zăriel „Oni“ anunță, după o statistică oficială bolșevică că în guvernământul Tatîn au murit de foame în interval de trei luni 24.196 copii și 9075 bărbați și femei.

În guvernământul Don, Saratov, Cazan și Simbir mortalitatea din cauza foametei este și mai mare.

Autoritățile sovietice se atît în imposibilitate să ajute populațiunea infamă.

O constatare îngrijitoare

După tablourile asupra mișcării populației în Ardeal din ultimii patru ani (1920—1923) se constată o stare îngrijitoare pentru românii, atât în ce privește sporul populației la sate cât mai ales la orașe. Pe când elementul românesc descrește procentual dela un an la altul, concetățenii străini se prezintă proporțional în creștere considerabilă.

După cum vedem sporul românilor față de acela al cetățenilor străini de origine se prezintă în stare de inferioritate.

Inchiderea graniței româno-cehoslovace

Din cauza tifosului exantematic apărut în Maramureș înainte de Paști, guvernul cehoslovac a hotărât închiderea graniței din această parte, până la data de 24 Aprilie. Hotărârea rămâne și pe mai departe în vigoare, desi epidemia a încetat în Maramureș românesc, întrucât ea a început acum să facă revagii în statele cehoslovace.

Pregătirea lucrărilor pentru conferința dela Roma

La ministerul de finanțe se continuă cu pregătirea lucrărilor necesare susținerii punctului de vedere românesc, în chestia conferinței dela Roma.

Se știe, că obiectul Conferinței dela Roma — care va avea loc la 4 Mai — este tratatul dela St. Germain în legătură cu stătele succesoare ale Austro-Ungariei.

N'au fost încă fixate persoanele cari vor reprezenta România la această conferință.

Consecințele tratatului ceho-polonez

Paris, 26. — După ziarul „Times“ semnarea tratatului polono-cehoslovac ar fi preluat un important desăvârșiri politice în Europa centrală.

Ecouri din presa bulgară

Presa bulgară subliniază importanța articolei apărut în „Le Matin“ zilele trecute referitor la frontul unic balcanic contra bolșevismului, sdăzând că Mica Antaia care trebuie să se intrunescă în curand la București va trebui să se pronunțe asupra acestei chestiuni capitale.

Acordul în această chestiune se impune. D. Nincici, ministru de externe al Jugoslaviei care a știut să oprească la timp acțiunile periculoase a radicalilor nu va refuza desigur să sprijine pe lângă guvernul român și cel cehoslovac politica salutară a d-lui Tzancoff. De această înțelegere depinde salvarea Europei.

Reforma agrară în Polonia

Neuen, 26. — Din cauza unor atacuri survenite în comitului pentru reforma agrară, ministrul polon Kopyzyski s'a retras. Ca succesor a fost numit inginerul Radwan.

O știre primită din Varșovia anunță că partidul țărănist ar fi exoramat în Parlament, opoziție vehementă împotriva guvernului. Social democrații ar fi formulat și dănzii pretențiuni foarte largi.

In munții Mehedințului a căzut zăpadă

T-Severin. — În zilele de 22 și 23 crt., în munții Mehedințului a nins.

Pe unele locuri, a căzut cantitate destul de mare.

Propaganda bolșevică în Anglia

Paris, 26. — „Daily Mail“ semnalează că bolșevicii abuzează de privilegiile diplomatice, pentru a face în Anglia o propagandă subversivă.

Artistice -- Culturale

Al. Mănculescu: Povestiri

(Biblioteca Semănătorul, Arad.)

„Biblioteca Semănătorul“ se îmbogățește cu un nou volum: Povestirile d-lui Al. Mănculescu. Cele două povestiri: *Ilie Ieniceru* și *Jupâneasca Domnica*, ne duc în lumea plină de furtuni a trecutului românesc. Scrise limpede și simplu, acestea frumoase povestiri nu trebuie să lipsească din nici o casă unde sălășluiește dragostea de neam și de lege.

Se poate comanda dela Librăria Diecezană Arad.

Sigismund Mezey: Istoria Muzicii

(Arad, Tipografia „Agronomul“).

Cunoscutul muzicograf maghiar Sigismund Mezey, o autoritate în materie de știință muzicală, a publicat decurand, în ungurește o „Istorie a Muzicii“, pe care presa maghiară din Arad a primit-o cu neprecupețite elogi.

„Istoria Muzicii“ e o etapă rodnică în neobosită activitate a domnului Sigismund Mezey care, ca profesor și ca muzicograf, muncește din răsputeri la răspândirea culturii muzicale pe aceste meleaguri.

Suntm siguri că „Istoria Muzicii“ va fi primită, cu toată căldura de cei ce se interesează de viața muzicală.

A apărut în editura: „CARTEA ROMANEASCĂ“:

Cunoștințe Folositoare, Seria B), Nr. 38: *Cultura speciei de zahăr*, de C. Lăcrășanu, prof. esor. — Preț 4 lei.

Pagiuli alese, No. 167: *Cum a căpătat Saricelul vie*, de Victor Crășescu (St. Basarabeanu). Preț 3 lei.

Reluarea ședințelor Parlamentului

BUCUREȘTI. — Desbaterile parlamentului se vor relua în ziua de Miercuri 1. c. Camera începând cu reformă administrativă iar Senatul cu desbaterile dărei alcoolului.

Pentru sporirea armatei bulgare

BUCUREȘTI. — Consiliul ambasadurilor Antantei a cerut guvernelor României, Jugoslaviei și Greciei, ca să se învoiască la majorarea contingentului militar al Bulgariei, având în vedere starea extraordinară a acestei țări. Grecia după primirea acestei note, imediat a și răspuns că nu se învoiește la această majorare.

Jugoslavia și România s'au învoit, cu condițiunea că această majorare nu poate fi decât numai provizorie și de

mobilizarea trupelor noi să aibă loc la finele lunii Mai.

Incendiu înspăimântător în valea Prahovei

— Ard sondele petrolifere pe o întindere de zece chilometre —

BUCUREȘTI. — În valea Prahovei, unde se află cele mai mari izvoare de petrol ale României aprinzându-se o sondă, focul s'a întina ajutat de vânt la sondele vecine.

Cu toate intervențiile incendiul a luat proporții înspăimântătoare și în momentul de față arde un brâu de foc pe o lungime de 10 km.

Numeroase trupe au fost trimise spre a se putea mărșini incendiul care amenință să ia proporțiile unui dezastre nimicitor al industriei noastre petrolifere.

O criză valutară în Principate, acum 75 de ani

Guvernul revoluționar din 1848 recunoscu de bun cursul monetar stabilit de Obștească Adunare în ultima epocă a domniei lui Bibescu Vodă și admise punerea lui în aplicare pe ziua de 3 Septembrie 1848, termen ce fusese fixat de fostul Domnitor.

Chimacania lui Constantin Cantacuzino, în anul 13 Septembrie locul guvernului revoluționar, a menținut aceste dispozițiuni și astfel armatele de ocupație fură nevoite să facă schimbul banilor în conformitate cu acest curs monetar, care însă era mai scăzut decât cel anterior.

De altfel este ușor de înțeles, că în situația excepțională de atunci cursul oficial nu era ținut în seamă decât în tranșacțiile cu visteria, pe câtă vreme în toate celelalte afaceri banierii și negustorii împuneau monedele prețuri cu mult mai urcate și cari variau după fluctuațiile pieței.

Astfel s'a ajuns la două cursuri monetare diferite: unul oficial, al Visteriei și altul al comerțului.

Faptul acesta, care producea nu numai grave turburări în mersul afacerilor, dar și mari pagube neguțului, a determinat pe reprezentanții „corpului comercial” să înainteze la 15 Octombrie o reclamație către Visterie, cerând să se mai publice odată noul curs intrat în vigoare la 3 Septembrie și să se ia măsuri contra speculanților. Reclamația era semnată de trei dintre marii negustori și banchieri din București: Ioan Manovic, Ioan Teodorescu și Aron Filie.

Ministrul de finanțe, Alexandru Ghica, a pus la 18 Octombrie o rezoluție foarte drastică pe această cerere, acuzând de „avensitate” pe cei ce nu respectă noul curs: ordonând poliției să l publice din nou în tot cuprinsul Capitalei, și amenințând cu pedepse aspre pe cei ce vor îndrăzni „să dea sau să ia monedele în alt curs mai înalt”.

Dar în momentul când Alexandru Ghica punea o rezoluție atât de hotărâtă, cursul oficial al monedelor suferise o gravă lovitură din partea comandantului armatei ru-

sești de ocupație și era amenințat să mai suferă alta și mai gravă din partea comandantului turc.

Încă la 1 Octombrie generalul Luders, comandantul armatei rusești de ocupație, trimisese o notă Căminășului, prin care cerea ca monedele de aur rusești să fie primite la schimb după cursul cel vechi, mai ridicat. Motivul pe care îl invocase pentru justificarea cererii sale era, că în Rusia aceste monede se primeau atât de casierile statului cât și de particulari cu o bonificare de 3 la sută peste valoarea lor nominală. Fieci pretindea ca și în țara-Românească jumătățile de galben rusești, cari după noul curs oficial valora 5 ruble de argint, să fie cotate în valoare de 5 ruble și 15 copeici; iar piesele de aur de trei ruble să fie cotate în valoare de 3 ruble și 9 copeici. Și cum rubla de argint era prețuită după noul curs la 10 lei și 20 parale, urma ca jumătatea de galben să valoreze de acum înainte 54 lei 10 parale, iar piesa de 3 ruble 32 lei și jumătate.

Natural că guvernul român nu putea refuza această cerere a comandantului armatelor rusești și astfel ministrul de finanțe se văzu nevoit să publice în toată țara această majorare abuzivă a cursului monedelor rusești.

Exemplul lui Luders a fost imitat, scurt timp în urmă, de către Fuad Efendi, înaltul comisar turc în Principate. Pe la mijlocul lui Octombrie acesta constată, că și monedele turcești se prețuiesc pe un curs mai scăzut decât înainte, din care cauză ostășii împărătești sufer pagube simțitoare, și cere, prin urmare, să se acorde și monedelor otomane avantajele ce s'au acordat monedelor rusești.

Prezum vedem în amândouă cazurile de formă nu se aducea o atingere directă a cursului oficial, ci numai o majorare a prețului monedelor străine; de fapt însă efectul era același, căci se împunea acestor monede un curs forțat, care avea repercursiune asupra întregului târg monetar.

Toate's vechi...

și orice fel de scoarțe lucrate de mână precum și covoarele lucrate în gen orientat ori care ar fi țara de proveniență.

Rămân libere la import toate covoarele mecanice având urzeală de bumbac, iută, cocos sau alte textile precum și covoarele de același fel pentru îmbrăcăminte, mobilier, trăsuri și automobilelor cu plata taxelor vamale respective, cari privesc organele vamale.

Combateră fraudelor în vinicultură

În vechiul regat există de mult o lege de combatere a fraudelor în vinicultură, care lege nu se aplică însă și în teritoriile alipite. Din această cauză s'a instituit pe lângă ministerul de agricultură și domeniilor o comisiune care să modifice actinată lege de combatere a fraudelor în vinicultură în așa fel ca să poată fi extinsă și în teritoriile alipite. Această lege urmează a fi pusă în concordanță și cu noua lege a băuturilor spirituoase, întocmită de către ministerul de finanțe.

—00—

Devizele și valuta.

Rador 28 Aprilie.

BURSA.

Zărilor.	Deschidera.	Închidera.
Berlin	122.81	122.80
Amsterdam	206.65	206.65
New-York	516.—	516.—
Londra	2487.—	2486.—
Paris	2676.50	2685.—
Milano	2107.50	2110.—
Praga	1530.—	1530.—
Budapesta	72.—	72.—
Belgrad	819.25	830.—
București	230.—	230.—
Varșovia	99.50	99.50
Viena	7265.—	72.65

Cursul devizelor București

pe ziua de 28 Aprilie 1925.

	Certei
Paris	11.50
Berlin	—
Londra	1075.—
New-York	223.—
Italia	915.—
Elveția	43.25
Viena	31.50
Praga	6.60
Budapesta	—

Valute.

	Certei	Oferte
Napoleon	825.—	—
Mărci	52.—	—
Leva	147.—	—
Lire otomane	116.—	—
Sterline	1060.—	—
Francezi	11.60	—
Elvețieni	42.—	—
Italiani	9.20	—

Drachme	380.—
Dinari	360.—
Dolari	221.50
Marca poloneză	42.—
Coroana austriacă	32.—
„maghiară	32.—
„cehoslavacă	6.60

Cetii și răspândiți
Tribuna Nouă

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Plecarea:

Sosirea:

Oradia-Mare	personal	401	Teiuș	accelerat
Curtici	„	530	Timișoara	personal
Pecica	„	530	Curtici	„
Timișoara	„	615	Jimbolia	„
Teiuș	„	650	Săvârșin	„
Oradia-Mare	accelerat	655	Pecica	„
Brad	personal	700	Brad	„
Curtici	accelerat	713	Timișoara	„
Curtici	personal	727	Teiuș	„
Pecica	„	800	Brad	accel. mot.
Curtici	„	906	Oradia-Mare	personal
Timișoara	„	94	Curtici	„
Jimbolia	„	1000	Timișoara	„
Oradia-Mare	„	1030	Curtici	„
Brad	„	1101	Pecica	„
Teiuș	„	1255	Otlaca	„
Timișoara	„	1320	Timișoara	accelerat
Săvârșin	„	1350	Teiuș	expres
Pecica	„	1402	Brad	personal
Curtici	„	1414	Curtici	expres
Otlaca	„	1414	Pecica	personal
Curtici	expres	1506	Teiuș	„
Timișoara	accelerat	1507	Curtici	„
Brad	personal	1539	Timișoara	„
Jimbolia	„	1600	Oradia-Mare	accelerat
Teiuș	expres	1601	Oradia-Mare	personal
Curtici	personal	1724	Jimbolia	„
Pecica	„	1850	Curtici	„
Brad	accelerat	1910	Timișoara	„
Timișoara	personal	1926	Pecica	„
Oradia-Mare	„	2102	Brad	„
Teiuș	„	2116	Teiuș	„
Timișoara	„	2330	Oradia-Mare	„
Teiuș	accelerat	2357	Curtici	accelerat

Economice.

Chestiunea scumpirii traiului

În prima ședință plenară a Conferinței interparlamentare de comerț care a avut loc la Roma, în sala Capitolului d. profesor Vespesian Pella delegatul României a luat cuvântul la chestiunea scumpirii traiului.

Analizând complexitatea fenomenelor care au contribuit la scumpirea traiului d. sa a arătat că rezolvirea acestei probleme este în funcție de trei chestiuni fundamentale: stabilizarea monedelor, intensificarea producției și restabilirea repartiției normale a avuțiilor.

În ce privește stabilizarea monedei d. deputat Pella a discutat această chestiune prin lumina ultimelor rezoluțiuni ale conferinței valutare din 1924 din Copenhaga și a arătat că funcțiunile normale ale vieții economice se resimt atât de distrugerea capitalurilor, care au fost investite în întreprinderile de război cât și de nedreptățile ce s'au făcut unor anumite state cu ocazia fixării cotelor de reparațiuni.

O soluțiune mai echitabilă a acestei probleme se poate încă obține prin reducerea datorităilor interstatice.

În aceeași ordine de idee d. sa a făcut și o expunere asupra desideratelor referitoare la crearea unei bănci internaționale de emisiune ce ar putea funcționa sub auspiciile Societății Națiunilor și a insistat asupra necesității de a se pune bazele unei politici unitare de ordin valutar.

Trecând apoi la chestiunea muncii ca factor al producției, d. sa a susținut că încă astăzi se poate constata o scădere a capacității generale de muncă în toate țările, cari au făcut război și aceasta din cauza dificultăților de readaptare profesională la noile condiții de viață economică.

Arătând că numai prin solidarizarea lucrătorilor cu interesele întreprinderii unde își prestează serviciile, se poate ajunge la sporirea capacității de muncă, d. sa a adus în discuțiunea conferinței și delicata problemă a proletariilor intelectuali cât și a celorlalte categorii de profesioniști, care sunt expuși mizeriei din cauza devoluzării genului de muncă pe care îl prestează.

În mijlocul aprobării unanime a conferinței a arătat că problema proletariilor intelectuali în raport cu scumpirea traiului, trebuie să formeze obiectul celor mai serioase cercetări și a preconizat o serie de sugestiuni destinate să o rezolve.

Trecând apoi la chestiunea repartiției avuțiilor, d. sa a insistat asupra consecințelor dezechilibrului economic și a resturnării valorilor, fenomene cari au creat o situațiune precară unor anumite categorii sociale. În acest scop a arătat că reglementarea impozitiunilor apare pretutindeni ca un imperativ categoric.

Beșug de pește

Din știrile primite de direcțiunea generală a pescăriilor rezultă că în anul acesta va fi o mare producție de calcan.

Unificarea legislațiilor privind societățile pe acțiuni

La conferința de la Roma d. Petre Dragomirescu, prof. de drept la Universitatea din Iași, a făcut o largă expunere a raportului său asupra chestiunii unificării legislațiilor privind societățile pe acțiuni.

După discuțiuni la care au luat parte d. nii: Jack, M. Bayona, M. Lesarge și raportorul, s'a aprobat cu mici modificări concluziunile raportului d. lui Dragomirescu. S'a mai aprobat în afara ordinii de zi, următoarea propunere a d. lui M. Bayona și acceptată de raportor:

„Conferința, recunoscând avantajele internaționalizării legilor administrând societățile pe acțiuni, declară că ea convine, pe cât posibil, dat fiind materialul adunat de biroul permanent al congresului, ca să fie invitat să convoace o reuniune a reprezentanților juriști și economiști ai țărilor interesate, în scopul de a prepara un proiect de lege fundamentală, cu scopul de a obține o oarecare uniformitate în punctele esențiale ale diferitelor legislațiuni, în cerere privește societățile pe acțiuni”.

D. Mussolini, președintele consiliului de miniștri, a felicitat apoi pe d. Petre Dragomirescu.

Situația tezaurului

Din situația tezaurului publicată de ministerul de finanțe rezultă că până la 31 Ianuarie 1925, încasările în contul exercitiului bugetar 1924 au atins cifra de 26 miliarde 613 milioane, adică un excedent peste prevederile bugetare de două miliarde 613 milioane. Intregul excedent a fost procurat de impozitele indirecte, — pe câtă vreme încasările în contul impozitelor directe sunt încă în deficit cu peste 395 milioane față de prevederi.

Încasările în contul exercitiului 1925, au atins la 31 Ianuarie suma de un miliard 770 milioane lei. După prevederile bugetare pe 1925, încasările lunare ar trebui să fie de două miliarde 640 milioane.

Mărfuri libere la export

Organele C. F. R. au fost încunostințate că s'a încuviințat exportul fânului, lucernei, pășor furajere și inului.

În ce privește exportul țărățelor mari, el a fost admis fără autorizațiuni speciale cu condițiunea să n'ăibă nici un procent de fână.

Orice cantitate de țărățe care ese din moară e supusă controlului comisiei locale de inventariere și control.

Țărățele mici — trimicul — rămân prohibite la export.

Covoarele orientale oprite la import

Direcțiunea C. F. R. a fost încunostințată că rămân și mai departe prohibite la import: covoarele turcești, persiene, indiene sau din alte părți ale orientului, chilimurile

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)